

FIGYELŐ

László Mihály (1911—1989). A kegyesrend (piaristák) budapesti, központi könyvtárának vezetőjét vesztette el szinte egyik percről a másikra az ő személyében. E sorok írója néhány félórával halála előtt beszélt meg vele találkozózt, így távozása valóban villámcsapásszerű volt. Geológus apjának jelentős könyvtára volt, amely nem csupán szakmunkákat tartalmazott. Így ezzel kapcsolatos bibliofil élményt és ilyen irányú vonzódást hordozott kezdetektől magában, de elsőként papnak és tanárnak készült. Belépve a piarista rendbe, Budapesten földrajzi és természetrajzi tanulmányokat folytatott. Az egyetemen doktorátust is szerzett, majd a kémia szakot is elsajátította. Tanári pályája során Veszprém, Mosonmagyaróvár, Szeged és Debrecen volt a sorrend. A civisvárosban igazgató lett, majd Kecskemétre került, onnan pedig ismét Szegedre. A rend létszámkorlátozása miatt átmenetileg lelkipásztori tevékenységet folytatott Deszken, Szeged mellett. Néhány esztendő után újra tanított előbb Kecskeméten, majd Budapesten. Itt ment nyugdíjba. A nagy energiájú és vasakarátú ember azonban továbbra is tevékenykedni kívánt, így 1974 őszén elvállalta a rend központi könyvtárának vezetését. Miután nem könyvtárosnak készült, ez számára késői, de egyáltalában nem idegen hivatás volt.

A körülmények, amelyek között ezt a feladatát átvette, mindennek nevezhetőek voltak csak kedvezőeknek nem. A korábbinál összehasonlíthatatlanul kisebb épületbe szorult rend könyvtára is állandóan leírhatatlan helyszűkében volt. A tanítórend sajátosságának megfelelően az egyes tagok sokszor igen jelentős mennyiségű és kitűnően összeválogatott szakkönyvtárral rendelkeznek szobájukban. Elhunytukat követően ezek persze mind bekerülnek a központi gyűjteménybe. A helyhiány ennek következtében immár elviselhetlenné vált munkája megkezdésekor. A remek szervező és kiváló rendszerező azonnal felismerte, hogy a könyvtár létezésének és működtetésének alapfeltétele a helynyerés. Ezt újabb kisebb helyiségek birtokbavételével csak lassanként és a nehéz körülmények miatt csak nagyon korlátozott módon lehetett megoldani. Így a fölöslegesnek tűnő másodpéldányok megállapításában, ill. azok leválasztásában kereste a megoldáshoz vezető utat.

Ennek a szinte emberfeletti vállalkozásnak megvalósítása mellett gondja volt a folyóiratok elkülönített felállítására, valamint a piarista vonatkozású kiadványok különgyűjteményének kialakítására is. Ez utóbbi különösen fontos és hasznos lépés volt mind e nagy múltú tanítórend, mind a magyar kultúrtörténet számára. Az egyes tudományágak hazai történetét művelő kutatók sorra ismerték fel az utóbbi években ezt az új „kincsesbányát”, és keresik fel ezt a friss forrást. A szakmai kíváncságnak megfelelően létrehozta a régi nyomtatványok különgyűjteményét is. Ez utóbbi feltárából is részt vállalt. Az egész országban elsőként fejezte be az 1601 előtt nyomtatott kiadványok bibliográfiai és példányleírását a tervezett országos katalógust előkészítő vállalkozás során. Jogos a remény, hogy a kótetek korábbi tulajdonosairól, a bejegyzésekről és a kötés egyedi sajátosságairól általa rögzített adatokból belátható időn belül katalógus fog készülni publikálás céljából.

A fentiekben sommásan körvonalazott képből is kitetszik mindenki számára, hogy László Mihály mint könyvtáros rendkívüli munkásságával nem csupán a piarista rend könyvtára, de a hazai könyvgyűjtemények általános történetébe is beírta nevét. A mások számára bizonyosan elviselhetlenül nehéz körülmények között folytatott munkát ő hallatlan szívóssággal, szinte konok következetességgel és elképesztő szorgalommal végezte. Az általa így teljes értékűen használhatóvá tett, igen értékes gyűjtemény őrzi immár emlékét. Azonban ennél is maradandóbb nyomot hagyott ő mindazokban, akiknek alkalmuk volt őt munkája során megismerni, megbecsülni és — amennyire ezt ő a meglehetősen szigorú zárkózottsága ellenébe lehetővé tette — megszeretni.